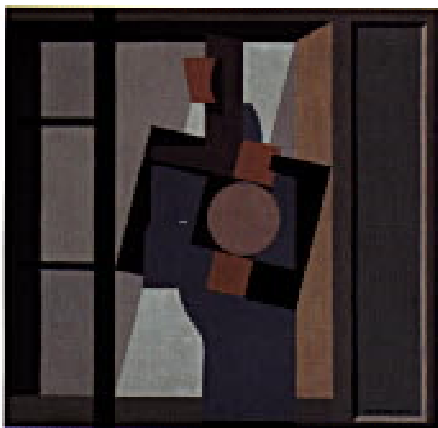


(Continuare din pag. 15: Evenimente culturale...)

"CONCRET

Mișcări în arta nordică în anii 1900"

La Muzeul Dansului (Dansmuseet) din Stockholm, în Sala Roșie a fostului tezaur al băncii în ale cărei localuri este amenajat acest muzeu, se desfășoară în perioada 27 aprilie - 3 iunie 2001 o expoziție dedicată așa-numitei "arte concrete" apărute pe la sfârșitul anilor 1920. Termenul "artă concretă" (art concret) a fost folosit pentru prima dată în 1929 la Paris de un grup de pictori printre care se numărau Jean Hélion și Theo van Doesburg și se referea la o formă de pictură care era în mod exclusiv creată din culoare și formă. Această formă de artă se obișnuiește a mai fi numită și "abstractă" sau "non-figurativă". Artiștii care au adoptat-o nutreau (și mai nutresc) viziunea de a ridica arta dincolo de granițele culturale, lingvistice sau naționale, întreținând visul de a produce o artă universală la nivel abstract. În "arta concretă" nu există nici un subiect și nu se narează nici un fel de istorii, deoarece acestea se considera că sunt provinciale și inhibante pentru trăirea artistică. Ceea ce rămâne să se prezinte în această formă de artă plastică este trăirea estetică a mișcării, dinamicii și muzicii, care constituie cele trei puncte de plecare și condiția primară a ei. Liniile drepte, pătratele, dreptunghiurile și cercurile erau singurele forme acceptate. Mulți artiști plastici din țările nordice au activat la Paris după primul război mondial în spiritul acestei forme de artă care căpătase o mare amploare acolo, la ei adăugându-se generațiile de artiști plastici nordici din deceniile anilor '40 și '50.



Erik Olsson (1901-86): Figură albastră, 1928.
Ulei pe pânză, 43 x 43 cm, semnat și datat.
© Dansmuseet, Stockholm.

Numărul artiștilor plastici reprezentați în această expoziție este de 35, printre ei remarcându-se următorii: Knut Lundström (1892-1945), Olle Baertling (1911-81), Gerd Nordenskjöld (1913-99) și Torsten Esbjörnsson (1925-) din Suedia; Thorvald Hellesen (1888-1937) și Ragnhild Keyser (1889-1943) din Norvegia; Svavar Gudasson (1909-88) din Islanda; Edvin Lydén (1879-1956) și Lars-Gunnar Nordström (1924-) din Finlanda; și Ole Schwalbe (1919-90), Paul Gadegaard (1920-96) și Ib Geertsen (1919-) din Danemarca.

Un loc aparte în expoziție îl are pictorul danez Wilhelm Bjerke-Petersen (1909-57), pe care interesul pentru arta abstractă l-a făcut să studieze în perioada 1930-31 la școala de arte și meserii Bauhaus din Dessau. Acolo i-a avut ca profesori de pictură pe Wassily Kandinsky (1866-1944) și Paul Klee (1879-1940). Bjerke-Petersen a preluat de la Kandinsky ideea că arta nu s-ar forma ca urmare a trăirilor vizuale exterioare, ci ca rezultat al activității spirituale din interiorul omului. Întors în Danemarca, el a participat în 1934 la crearea grupului de artiști plastici numit "Linia" și al cărui ideal era suprarealismul abstract. În anii '40, Bjerke-Petersen a trecut la o pictură clar

concretistă, scriind și o serie de cărți teoretice în această materie, ca de exemplu Simboluri în arta abstractă și Artă concretă. În timpul celui de-al doilea război mondial s-a stabilit în Suedia, conducând din 1948 Școala de Artă Modernă din Stockholm, unde a avut ca elev pe Gerd Nordenskjöld.

Erik Olsson a locuit mai mult la Paris începând din 1926 și până în 1935. Primul lui profesor de pictură la Académie Moderne de acolo a fost Fernand Léger (1881-1955). La Paris el a avut legături cu avangarda artistică de atunci, printre care cu Max Ernst (1891-1976), Piet Mondrian (1872-1944), Jean Arp (1897-1966) și Salvador Dalí (1904-89). În 1927 l-a vizitat pe Piet Mondrian în atelierul acestuia, vizită care l-a inspirat într-o serie de picturi abstracte în stilul geometriei plane, iar în 1928 a realizat picturile Figură gri, Figură roșie și Figură albastră, ce poartă încă urmele acestei influențe. În 1929 a participat în Suedia la constituirea cercului de artiști plastici "Grupul din Halmstad", iar în 1930 la constituirea grupului "Cercle et Carré", care lucra având ca punct de plecare stilul neoplastic al lui Piet Mondrian.

În 1944 a deschis la Paris o mică expoziție de artă Denise René, care a expus mai ales artă concretă a francezilor Estève, Dayrolle și Dewasne. În cercul expozițiilor de aici intrau însă și rusul Serge Poliakoff și maghiarul Victor Vasarely (1908-), ambii naturalizați francezi, precum și danezii Robert Jacobsen (1913-93), Richard Mortensen (1910-93), Paul Gadegaard precum și suedezul Olle Baertling. Artă concretă s-a străduit să fie recunoscută și iubită de către toți. Dar această dorință nu a corespuns realității. Experimentările geometrice la care s-au datat mulți artiști au fost considerate a fi de neînțeles. Pictura aceasta constituită din horizontale, diagonale, pătrate și cercuri a fost respinsă curând după apariția ei ca fiind un capriciu la modă și străină de ce se petrece în lumea reală. Acum însă, după multe decenii de arhitectură și amenajeri interioare funcționaliste, atitudinea publicului față de artă concretă pare a fi mai nuanțată și înclinată spre acceptanță, lucru ce a determinat și interesul Muzeului Dansului de a organiza această expoziție. Mai ales că, în interpretarea lor cel puțin, la baza acestei forme de artă stau mișcarea și dinamica unei muzici neauzite, artă plastică rezultată fiind imaginea unui balet înghețat.

*

Interesul pentru dans al acestui muzeu nu se limitează însă doar la prezentarea formelor moarte de dans, înghețate în obiecte, picturi sau fotografii, ci în cadrul său vizitatorii pot vedea și chiar participa activ ei înșiși la activități de dans "pe viu". Astfel, în fiecare zi de sâmbătă la orele 14:00, în lunile de mai-august 2001, au loc întruniri cu publicul unde acesta poate primi lecții de dans și participa direct la "dansuri de clacă" (doar în luna mai) sau dansuri populare suedeze (în lunile iunie-august). Această activitate face ca denumirea de "Muzeul Dansului - muzeu pentru dans, teatru și artă" să corespundă cu adevărat telurilor propuse.

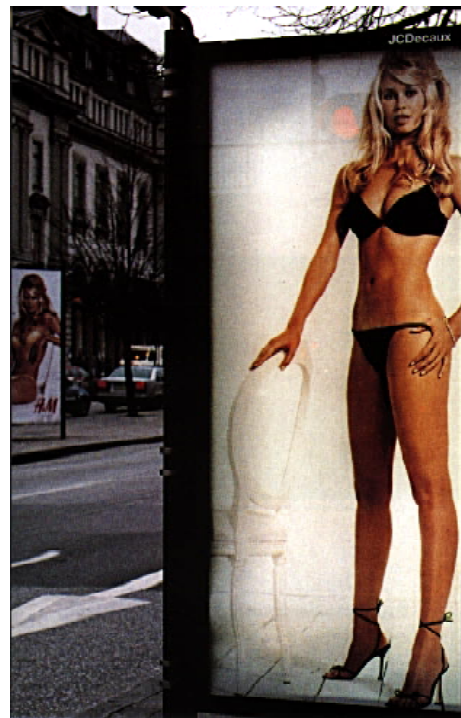
"Corpul ideal?

Locuitori din Stockholm în perioada 1600-2000"

Muzeul Orașului (Stadsmuseet) din Stockholm prezintă în perioada 10 martie - 16 septembrie anul acesta o expoziție dedicată concepțiilor despre corpul uman ideal așa cum s-au perindat ele în perioada de la anul 1600 la anul 2000, cu localizarea la Stockholm. Interesul organizatorilor este concentrat pe felul cum a arătat corpul ideal în diferite epoci ale timpului și cum au vrut bărbații și femeile să se arate în locurile publice din Stockholm. Schimbările modei, istoria idealului corpului uman, îmbrăcămintea și accesoriile în calitate de codificări pentru identitate și apartenență la anumite grupuri, nevoia orașeanului de a se distinge în mulțime, sunt tot atâtea momente în prezentarea expozițională în discuție. La fel este și actualul cult al corpului tânăr

și svelt, cult care este tipic pentru Stockholmul de azi, precum și semne marcante pe corp, ca de exemplu machiajul, cravatele, piercing-ul (perforările) și tatuările.

Organizatorii expoziției au pornit de la considerentul declarat că în orașele mari locuitorii desfrăoară o concurență acerbă pentru a atrage atenția asupra lor. În acest scop are loc o observare reciprocă atentă a corpului și îmbrăcămintii și pentru multă lume este important să corespundă idealurilor de frumusețe care domină pentru moment.



Afișe pe stradă pentru lenjerie de damă prezentând moda din primăvara anului 2001 la Stockholm.

Foto: Martin Nauclér, © Stadsmuseet, Stockholm.

În toate epocile, femeile și bărbații au vrut să-și formeze corpurile în conformitate cu normele în vigoare. Până la sfârșitul secolului XIX, acest lucru s-a făcut mai ales prin acțiuni exterioare: haine croite pe corp, corsete, umeri ridicați din vată sau burleuri la șolduri plasau curbele la locul dorit, iar croitorii dibaci puteau să facă să dispară ca prin magie eventualele defecte ale corpului. În zilele noastre, corpul uman se modelează mai ales din interior. Azi lumea se supune la cure de slăbire, antrenamente în sălile de gimnastică și operații estetice. Înălțimea, robustețea, ținuta, culoarea pielii, cantitatea și amplasamentul grăsimii și a mușchilor sunt purtători de mesaje conștiente sau nu care sunt interpretate de către cei din jur. Din acestea se pot citi nivelul de cunoștințe, gradul de educație, stilul de viață, meseria, situația economică a individului, și altele.

Această schimbare se poate relatea la modificările politice și culturale legate de adoptarea modernității, a interesului pentru menținerea sănătății, a autocontrolului, a adorației corpului tânăr și dorinței de a ține la distanță îmbolnăvirile și îmbătrânirea. Astăzi se cere de la fiecare individ să-și asume răspunderea pentru propriul său corp și propria sănătate. Efectul pozitiv al acestei atitudini este o sănătate publică îmbunătățită și o durată de viață mai lungă, în timp ce părțile negative cuprind joasa toleranță față de variațiile naturale ale formei și înfățișării corpului uman la diferiți indivizi, nemulțumirea cu propriul corp, deranjamente în nutriție, precum și antrenament sau expunere la soare exagerate sau chiar nocive. Tendințele acestea au o mai mare răspândire în orașele mari, ale căror populații sunt mai sensibile și receptive la noutățile la modă care vin din marile metropole ale lumii, căci de acolo vin.